

Mediji i informiranje

Sud Europske unije
PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br.56/20
U Luxembourggu 7. svibnja 2020.

Presuda u predmetu C-641/18
LG i dr./Rina SpA i Ente Registro Italiano Navale

Žrtve brodoloma broda koji je vijorio panamsku zastavu mogu podnijeti tužbu talijanskim sudovima radi utvrđivanja odgovornosti talijanskih subjekata koji su klasificirali i certificirali taj brod

Ti subjekti mogli bi se pozivati na imunitet od jurisdikcije samo u mjeri u kojoj su njihove djelatnosti bile izraz javnih ovlasti panamske države

U presudi Rina (C-641/18), donesenoj 7. svibnja 2020., Sud je presudio, kao prvo, da je **tužba za naknadu štete, podnesena protiv pravnih osoba privatnog prava koje obavljaju djelatnost klasificiranja i certificiranja brodova za račun i na temelju ovlaštenja treće države, obuhvaćena pojmom „građanske i trgovačke stvari” u smislu članka 1. stavka 1. Uredbe br. 44/2001¹** (u daljnjem tekstu: Uredba Bruxelles I) i stoga područjem primjene te uredbe, **ako se ta djelatnost ne izvršava na temelju javnih ovlasti u smislu prava Unije**. Kao drugo, on je naveo da se načelu međunarodnog običajnog prava o imunitetu od jurisdikcije ne protivi da nacionalni sud kojem je tužba podnesena izvršava sudsku nadležnost predviđenu navedenom uredbom u sporu koji se odnosi na takvu tužbu, kad taj sud utvrdi da se takvi subjekti nisu koristili javnim ovlastima u smislu međunarodnog prava.

Brod *Al Salam Boccaccio '98*, koji je vijorio zastavu Republike Paname, pretrpio je 2006. brodolom u Crvenom moru u kojem je bilo više od 1000 žrtava. Članovi obitelji žrtava i preživjeli putnici brodoloma podnijeli su Tribunaleu di Genova (Sud u Genovi, Italija) tužbu protiv društava Rina SpA i Ente Registro Italiano Navale (u daljnjem tekstu zajedno: društva Rina), odnosno društava čije se sjedište nalazi u Genovi i koja su obavila djelatnost klasificiranja i certificiranja broda koji je pretrpio brodolom. Tužitelji traže odštetu za imovinsku i neimovinsku štetu koja proizlazi iz moguće građanske odgovornosti društava Rina, navodeći pritom da su do brodoloma dovele navedene djelatnosti. Društva Rina istaknula su prigovor nenadležnosti suda kojem je podnesena tužba pozivajući se na načelo imuniteta od jurisdikcije jer su djelatnosti klasificiranja i certificiranja obavljala na temelju ovlaštenja Republike Paname te su one stoga izraz suverenih ovlasti države koja ih je ovlastila. Sud kojem je podnesena tužba uputio je jedno prethodno pitanje, pitajući se o nadležnosti talijanskih sudova.

Kao prvo, Sud je razmatrao tumačenje pojma „građanske i trgovačke stvari” u smislu članka 1. stavka 1. Uredbe Bruxelles I s obzirom na djelatnosti klasificiranja i certificiranja brodova koje su izvršavala društva Rina na temelju ovlaštenja i za račun Republike Paname, kako bi utvrdio jesu li talijanski sudovi nadležni na temelju članka 2. stavka 1. te uredbe². Sud je najprije podsjetio na to da, iako određeni sporovi između tijela javne vlasti i privatne osobe mogu **potpasti pod područje primjene Uredbe Bruxelles I ako se sudski postupak odnosi na radnje izvršene bez sudjelovanja javne vlasti (*iure gestionis*), drukčije je kada tijelo javne vlasti postupa u okviru izvršavanja javnih ovlasti (*iure imperii*)**. U tom pogledu Sud je naveo da nije relevantno to što su određene djelatnosti izvršene na temelju ovlaštenja države: naime, sama činjenica da se određene ovlasti prenose aktom tijela javne vlasti ne znači da se one izvršavaju *iure imperii*. Isto

¹ Uredba Vijeća (EZ) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL 2001., L 12, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 30.). Ta odredba propisuje, među ostalim, da se ta uredba primjenjuje na građanske i trgovačke stvari.

² Na temelju te odredbe, osobe s domicilom u državi članici, bez obzira na svoje državljanstvo, tuže se u pravilu pred sudovima te države članice.

vrijedi za činjenicu da su predmetne djelatnosti izvršene za račun i u interesu Republike Paname, s obzirom na to da činjenica djelovanja za račun države ne podrazumijeva uvijek izvršavanje javnih ovlasti. Nadalje, činjenica da određene djelatnosti imaju javnu svrhu sama po sebi nije dovoljan element kako bi ih se smatralo izvršenima *iure imperii*. Sud je tako istaknuo da je, **kako bi se utvrdilo jesu li djelatnosti iz glavnog postupka obavljene izvršavanjem javnih ovlasti, relevantan kriterij korištenje ovlastima koje odstupaju od redovnih pravila koja se primjenjuju na odnose među pojedincima.**

U tom pogledu Sud je naveo da su se djelatnosti klasificiranja i certificiranja koje su izvršila društva Rina sastojale isključivo od utvrđivanja ispunjava li pregledani brod zahtjeve propisane primjenjivim zakonodavnim odredbama i, u slučaju potvrdnog odgovora, od izdavanja odgovarajućih svjedodžbi. Tumačenje i odabir primjenjivih tehničkih zahtjeva bili su, pak, rezervirani za tijela Republike Paname. Doista, pregled broda društva za klasificiranje i certificiranje može, ovisno o slučaju, dovesti do povlačenja svjedodžbe zbog nesukladnosti broda s tim zahtjevima. Ipak, takvo povlačenje ne proizlazi iz ovlasti donošenja odluka navedenih subjekata, koji djeluju u skladu s prethodno definiranim regulatornim okvirom. Ako nakon povlačenja svjedodžbe brod više ne može ploviti, to je zbog sankcije koja se nalaže zakonom. Posljedično tomu, Sud je zaključio da se, **podložno provjerama koje mora provesti sud koji je uputio zahtjev, za djelatnosti klasificiranja i certificiranja koje su izvršila društva Rina ne može smatrati da su obavljene izvršavanjem javnih ovlasti u smislu prava Unije.**

Kao drugo, Sud je razmotrio mogući utjecaj prigovora proizišlog iz načela međunarodnog običajnog prava u vezi s imunitetom od jurisdikcije na primjenjivost Uredbe Bruxelles I. Sud je naveo kako je već presudio da, s obzirom na trenutačno stanje međunarodne prakse, taj **imunitet država od jurisdikcije nema apsolutnu vrijednost**, nego se načelno priznaje ako se spor odnosi na suverene radnje izvršene *iure imperii*. Nasuprot tomu, **njegovu je primjenu moguće isključiti ako se sudski postupak odnosi na radnje koje ne spadaju u okvir provođenja javnih ovlasti.** Imunitet subjekata privatnog prava, poput društava Rina, od jurisdikcije u pravilu se ne priznaje u pogledu djelatnosti klasificiranja i certificiranja brodova ako one nisu bile izvršene *iure imperii* u smislu međunarodnog prava. Stoga je Sud zaključio da se navedeno načelo ne protivi primjeni Uredbe Bruxelles I u sporu poput onoga u glavnom postupku, kad sud pred kojim se vodi spor utvrdi da se predmetni subjekti za klasificiranje i certificiranje nisu koristili javnim ovlastima u smislu međunarodnog prava.

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da u okviru postupka koji se pred njima vodi upute Sudu pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti nekog akta Unije. Sud ne rješava spor pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda. Ta odluka jednako obvezuje i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) presude objavljuje se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Corina-Gabriela Socoliuc ☎ (+352) 4303 4293